

Posudok k žiadosti Doc. Mgr. Emílie Perez, PhD. o vymenovanie za profesorku v odbore habilitačného konania a inauguračného konania Prekladateľstvo a tlmočníctvo

Posudzovateľka: Prof. PhDr. Mária Kusá, CSc.

Katedra rusistiky a východoeurópskych štúdií FF UK v Bratislave

Doc. Emília Perez patrí do – v súčasnosti – najsilnejšej a najplodnejšej generácie slovenských translatológov s významným presahom za hranice Slovenskej republiky. K jej vedeckej ceste ju viedlo zaiste už štúdium na FF UKF. Už počas neho patrila k najaktívnejším študentom/študentkám, magisterské štúdium ukončila v Nitre, rovnako ako štúdium doktorandské (2012). Dizertačná práca presne naznačila cestu, vtedy ešte Milky Janecovej – ktorá vychádzala z literárneho materiálu, ale jej smerovanie už naznačovalo smer ďalších výskumov: *Multikultúrne špecifiká v preklade americkej etnickej literatúry*. Myslím, že už tu sa začala prejavovať jej schopnosť a zároveň vlastnosť, charakteristická pre tradície nitrianskej translatológie - vychádzať z tých najlepších domácich konceptov, ale konfrontovať ich nielen s novými impulzmi európskeho a svetového myslenia o preklade, ale venovať sa najmä meniacemu sa predmetu výskumu. V jej prípade išlo a ide o AV preklad v tých najrôznejších súvislostiach, čo sa premietlo a premieta do celej škály vedeckých, pedagogických, organizačných či publikačných aktivít. Jej habilitačná práca *Dostupnosť obsahu a mediálnych služieb: transferové stratégie v modalitách pre senzoricky znevýhodnené publikum* (2021) zreteľne demonštruje prirodzené vnímanie ústredného problému v interdisciplinárnych vzťahoch. V zmysle uvedenej škály jej rôznorodých aktivít sa tak vedecko-výskumne zameriava na oblasť AVP a zároveň jeho prístupnosti pre recipientov so špecifickými potrebami, čo donedávna (do ňou motivovaného záujmu) predstavovalo v slovenskej translatológii biele miesto. M. Perez sa darí túto nedostatok zaplniť prepojením spomínanej vlastnej vedeckej orientácie s praktickými kompetenciami a zručnosťami v oblasti prekladu umeleckej literatúry, ale najmä dabingového prekladu, prekladu titulkov, v zmysle vyššieuvedeného inkluzívneho titulkovania, resp. zabezpečenia prístupnosti kultúrnych podujatí (ako supervízorka a prekladateľka titulkov či dabingu spolupracuje s viacerými domácimi a zahraničnými štúdiami, lokalizačnými spoločnosťami a pod.).

V oblasti publikačných aktivít je celkom zbytočné vypočítavať napĺňanie jednotlivých kritérií, docentka Perez nielenže spĺňa kritériá pre inauguráciu, ale v mnohých (vo všetkých) publikačných parametroch ich výrazne prekračuje. Z dôvodu rozsiahlosti výsledkov jej pôsobenia sa v posudku sústredím skôr na tie aspekty jej práce, ktoré považujem za zvlášť dôležité a excelentné.

V jej rozsiahlej a zároveň minucióznej vedecko-pedagogickej práci sa prepájajú nielen rozličné prístupy, o jej vysokej erudícii svedčia všetky predložené výsledky, tak pedagogické, vedecké a to samozrejme aj v ich publikačnej podobe (pars pro toto monografia A. Záhorák – E. Perez *Teoretické, praxeologické a didaktické aspekty dabingového prekladu a úpravy dialógov*, UKF Nitra 2024, resp. početné časopisecké štúdie v špičkových časopisoch pre AVP - napr. Journal of Audiovisual Translation) ale i citácie, vedenie a účasť v grantoch, zahraničné stáže a konferencie, výsledky pedagogického pôsobenia (mám na mysli predovšetkým integrovanie AVP predmetov do vzdelávania budúcich prekladateľov a tlmočníkov) a v

neposlednom rade vedecká škola doc. Perez (prezentovaná predovšetkým Mgr. E. Verebovou, PhD., ktorá v r. 2025 obhájila dizertačnú prácu *Prístupnosť divadelných predstavení a technické aspekty titulovania pre divákov s poruchou sluchu* a je autorkou početných vedeckých a odborných publikácií v tejto oblasti. Význam prác E. Perez je manifestovaný aj citačnými ohlasmi. Dohromady ide o 340 ohlasov, z toho 44 v publikáciách evidovaných v databázach WoS a Scopus a 278 mimo týchto databáz.

Popri tom, znova v duchu „živých“ tradícií gromovsko-muglovskej generácie od r. 2019 je Milka Perez členkou Výkonnej rady európskej siete Mgr. študijných programov (EMT), kde je už v druhom volebnom období (2019-2024, 2024-2029) zvolená za zástupkyňu tejto európskej inštitúcie práve pre oblasť AVP a mediálnej prístupnosti. V tejto funkcii za podpory Generálneho riaditeľstva pre preklad pri Európskej komisii je hlavnou organizátorkou medzinárodnej siete vzdelávacích podujatí pre pedagógov v oblasti audiovizie - za 4 ročníky fungovania sa ich zúčastnili zástupcovia mnohých európskych i mimoeurópskych krajín.

Ak som vyššie zdôraznila, že sa budem venovať tým najdôležitejším aspektom aktivít inaugurančiny - podľa môjho názoru je to fakt, ktorý ich prepája všetky - a síce jej fungovanie v pracovných kolektívoch ako ich ústredná či jedna z ústredných postáv. Je to jednak jej pôsobenie v redakčných radách početných domácich i zahraničných relevantných periodík, ale najmä ako iniciátorky kultúrno-vedeckých podujatí *Tvorivé prekladateľské reflexie* (13 ročníkov) a v ostatnom desaťročí ako spoluorganizátorky veľkej medzinárodnej konferencie *Translation, Interpreting and Culture* (4 ročníky) a spoluzostavovateľky publikácii z nich (znovu pars pro toto *Translation, Interpreting and Culture. Old Dogmas, New Approaches*, P. Lang 2021).

Napokon, aj keď vôbec nie z hľadiska významu, skôr naopak, by som rada uviedla inaugurančino pôsobenie v spoločných grantových projektoch nielen so zahraničnými, ale i so slovenskými kolegami z väčšiny slovenských translatologických pracovísk. Spolu s M. Djovčošom patrí k tým predstaviteľom generácie štyridsiatnikov, vďaka úsiliam ktorých môžeme hovoriť nielen o jednotlivých translatologických pracoviskách, ale o slovenskej translatologickej komunite a jej prirodzenom vnímaní a akceptácii súčasťou zahraničnou translatológiou.

Na záver svojho posudku môžem teda na základe napísaného zodpovedne a jednoznačne vyhlásiť, že odporúčam, aby doc. Mgr. Emílii Perez, PhD. bol, po úspešnom inauguračnom konaní, pri splnení všetkých vysokoškolskou legislatívou predpísaných podmienok, udelený akademický titul profesorka v študijnom odbore habilitačného konania a inauguračného konania Prekladateľstvo a tlmočníctvo.

Bratislava, január 2026

prof. PhDr. Mária Kusá, CSc.